

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Martini Lvtheri Piae Ac Doctae Operationes In Dvas Psalmorvm Decades

Luther, Martin

Basileae

VD16 L 5540

Quoniam tu benedices iusto domine: ut scuto bonæ uoluntatis tuæ
coronasti nos.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37005

tabernaculum & uasa eius &c. Qui enim sic nomē domini colit & sanctificat, rursum sanctificabitur ab eo, iuxta illud psalmi. xvij. Cum sancto sanctus eris. Non solum autem ita reueretur nomen domini, ne tangat, ne usurpet, ne uirget se illo, sed cupit omnibus idem nomē hoc modo sanctum & terribile fieri, atq; ut hoc fiat, nihil omittit siue faciendo, siue patiendo. Sic sanctū Thomam Aquinatē legimus, quoties sui laudē audiret, se sub ueste sua cruce signasset. optima certe & pia reuerentiæ cōsuetudo. Summa omnium, ea quæ dicta sunt, uulgo dicuntur in hunc modum: ne quis in prosperis eleuetur. Breue & facile uerbum dictū, sed obscurissimum & profundissimum intellectū, nec nisi experientis cognitum. Sicut psalmus. cx. dicit: Sanctum & terribile est nomen eius; initium sapiētiæ timor domini. Intellectus bonus omnibus facientibus eum; laudatio eius manet in seculum seculi.

Intelligere timorem dei. Qui uero timorem domini non intelligunt, nisi eam qui a crassis peccatis & uoluptatibus metu pænæ absterret, nihil intelligunt, nec unquā discent gloriari in dño: cum timor domini sit, q̄ timemus ne quicquid eorum quæ domini sunt, id est, uirtutem, & nomen nobis arrogemus, & arrogantes polluamus, non secus atq; res sacras tangere ueremur ne polluamus. In q̄ timore sic proficiendum est, ut non solum temporalia, sed & spiritualia bona nō usurpemus nobis, nec in is quicquid nostrum esse sciamus, nisi usum ipsum necessarium p nobis & pximis solius largitate dñi nobis concessum, pia reuerentiā possidemus, & in ipsum cum fideli gratitudine referēdum. Qui tales sunt, eorum laudatio manet in æternum laudatio eorum: Scilicet, q̄ non seipsis nec ullis hominibus laudantibus gloriātur. Sed iuxta Paulum, j. Cor. iij. A deo solo uolunt laudari: Tunc, in q̄, erit unicuique laus a deo. Et psal. xxxij. In dño laudabitur anima mea. Et rurius. ij. Cor. x. Non enim qui seipsum commendat, ille probatus est, sed quem deus commendat, hos autem solos, deus laudat & commendat, qui laudem quamcunq; abs se in ipsum retulerunt: nec uoluerunt uideri opera sua, nisi ut glorificetur pater eorum in cœlis, cuius nomen dilexerunt. Quare rursus ipse laudat & glorificat sicut dicit. j. Reg. ij. Qui honorificauerit me, glorificabo eum. Et qui contemnunt me, erunt ignobiles.

Notatu digna Arduissimum autem est, sed necessarium, a solo deo expectare laudem & nomen, amissis interim omnium omnibus nominibus, & si quæ contigerint, uelut non contigerint in deum relatis, nec nisi pro aliorum salute cum timore toleratis potius quā possessis. Hoc nimirum est seruire domino in timore & exultare ei cum tremore: Nec desperare tentatum, nec presumere consoletum: ut iam saepe diximus.

Quoniam tu benedices iusto domine: ut scuto bonæ uoluntatis tuæ coronasti nos.

Hieronymus sic: Quoniam tu benedices iusto domine, ut scuto placabilitatis coronabis eum. Pronomen Tuæ, omittit, & pronomen Eum, aptius est quā Nos, refert enim iustum. Videtur etiā mihi genitiuus in ablatiuum rectius mutari, ut scuto, placabilitate coronasti eū. Verū maior uis in distinctione sita est: Nostra enim translatio incipit ultimum uersum a uocatio, Domine, quibus bræis est finis mediū uersus. Habet uero hic uersus, paulo alijs uerbis eundem sensum, quem ultimus uersus psal. iij. Domini est salus, & super populum tuum benedictio tua. Vnde sicut illic Epitaphis & Emphasis in pronome, Tua, & genitiuo

genitio Domini: Ita hic in p nomine, Tu, & uocatio, Domine, obseruanda. Cuius intellectus p̄det ex antithesi utriusq; generationis, piæ & impiæ. Impi am benedicunt homines, & maledicunt piam: At piam, Tu benediceres dñe,

ut supra psal. iij. uersu ultimo expositum est latius.

Reddit autem rationem uersus præcedētis, exultare, & curæ esse deo: In prosperantes in deum, tempore aduersitatis, exultare, & curæ esse deo: In prosperis uero gloriant in dño, omnes qui diligunt nomen eius, Quod ideo faciunt, quia sciunt te unum esse, q̄ iusto benedicat. Qua scientia eruditi, contemnant benedictiones hominum, qui eos tantum benedicunt, qui suum proprium nomen diligunt, eos uero qui solius domini nomē diligunt, id est, iustos semper maledicunt. Quare non otiose addit, iusto, manifeste aduersarios impios indicans, quibus nō deus, sed homines benedicunt contraria benedictione. Vbi iterum in spiritu loquētis Prophetæ uerba obseruanda sunt,

q̄ sicut superius appellauit eos operarios iniquitatis, malignos, impios, qui nihil minus q̄ hanc speciem malam coram hominibus & in oculis suis habent, sed habent speciem pietatis, uirtutem eius abnegantes: Ita iustos appellat eos, qui in spiritu tales sunt, nihil minus hominibus q̄ iusticiæ nomine digni uisi, ut quos oportet esse stultos, malos, insanos corā speciosis illis sanctis, qui suarum benedictione uirtutum sibi securi sunt. Qui morbus seu potius impetus impietatis in Ecclesia hodie usq; ad desperationem remediū præualuit. Adeo ipsi simul uisum ac placitum. Contra quod si mutias aut dubites, necesse sit te mox hæreticum, & filium diaboli, filium perditionis sine timore pronunciar.

Morbus in Ecclesia desperationis.

Sic hodie patitur nomen sanctum & terribile dei: Sic prostituitur insanissimis cupiditatibus hominum, sic seruit immanissimæ tyrannidi Turcorum Ecclesiasticorum, pessimorum, factam profus operculum omnium nequitiarum,

Turci Ecclesiastici.

omnium q̄ malorum. Ita ut nihil horribilius uideri possit si oculos spiritus aperias, q̄ q̄ nomini dei tribuuntur, non nisi summa, infesta, diabolica opera: rursum diabolico nomini, non nisi optima & Christianissima opera. Neq; enī hodie licet, si cui terribilo facinori, quispiam adulator Magnatum præfixerit nomen domini, & autoritate dei, Christi, & Apostolorum, diaboli sui studia adduxerit, resistere & reprobare. Sed nisi hæreticus exuri uelis, hunc Saranam

Commutatio nominum dei & diaboli.

& Antichristum propter nomen Christi prætextum oportet adorare & pro diuinis operibus celebrare. Contra, si quid moliarur deus monstris illis contrarium in nomine domini, profus nō licet huic fauere, consentire, assistere: Sed diaboli autoritate & noie ista geri oportet credere, & dicere. Quid enim aliud mereturur furēs nostra in Christum ingratitude, q̄ ut in sensum reprobum traditi, peccato blasphemie in spiritum sanctum hic & illic tremissibili, sine fine, sine timore permittamur peccare, deum sub noie diaboli damnantes, & diabolum sub nomine Christi adorantes: Iustus es domine, & rectū iudicium tuum.

Quibusdā bulis Antichristum adorare compellimur.

Si enim gentes, q̄ cognito deo gratias non egerunt, sic tradidit deus in sensum peruersum, ut mostra illa quæ Ro. i. Apostolus recenset, patrarent. Si Iudæos ita percussit q̄ Christum non susceperunt, quāto malo nos eramus dignissime ferendi, qui suscepimus & nomen eius professi, tanta malitia subuersi, nomen eius illudimus & cōspurcamus. At hæc quantæ putamus esse cruci ihs qui diligunt nomen domini: q̄ horrendū uiuere in hoc tempore & nominis diuini has intolerabiles contumelias audire & uidere?

Discamus

*Aduersantia
iudicia dei &
hominum.*

Discamus itaque nos interim, & ob oculos ponamus aduersantia illius
iudicia dei & hominum, ne erremus cum insipientibus, neue consilium de
ignorantes, deficiamus. Stat firma sententia: Qui uolet iustus fieri, peccatori
at necesse est: qui uolet sanus, bonus, rectus, denique deiformis, Christianus,
Catholicusque fieri, insanus, malus, peruersus, denique diabolicus, haereticus,
infidelis, Turca fiat, & ut Paulus dixit: Qui uult inier uos esse sapiens, stultus
fiat, ut sit sapiens. Stat inquam haec sententia firma, quia sic est uoluntas in caelo,
quod per stultitiam sapientes, per malitiam bonos, per peccatum iustos, per per-
ueritatem rectos, per insaniam sanos, per haeresim Catholicos, per diaboli-
cam formam deiformes facere proposuit. Quæris quo modo: cito & breuiter
dicetur: Talis non poteris fieri in deo, qualis uis, nisi talis prius fias, in teipso
& hominibus qualem ipse uult: Vult autem te fieri in teipso & hominibus
hoc quod uere es, id est, peccator, malus, insanus, peruersus, diabolicus, &c.
Hæc nomina tua, hæc res tua, hæc ueritas ipsa, hæc humilitas est, quæ ubi lar-
cta fuerint, iam talis es coram deo, qualis tu uolebas, id est, sanctus, bonus,
uerax, rectus, pius, &c. Hac ratione alius tibi & hominibus displiceat
eris, Quid ergo miraris? quid turbaris si uel tibi uel hominibus displiceat
quibus nisi displiceas deo placere non possis. Si adhuc hominibus placere
(inquit Paulus Galathas. j.) seruus Christi non essem. Sed id nos fallit, quod
fallitur Chri-
stianus popu-
lus.
unt, quasi ignoremus sub nomine Christi, etiam Apostolis ipsis fuisse insidia-
tum a Pseudoapostolis, adeo secure nos falli delectat, nomine beatorum Apo-
stolorum & Apostolicorum, modo liceat eis placere. Vt impleatur illud psal-
mi. xij. Deus dissipauit ossa eorum qui hominibus placent, confusi sunt,
quoniam deus spreuit eos. Et Isaia. iij. Popule meus qui te beatum dicunt,
ipsi te decipiunt, & uiam gressuum tuorum dissipant. Obsecro quæ robusta & li-
bera hæc definitio: decipiuntur omnes qui laudantur, laudatores sunt dece-
ptores: Quis non expauescat laudari? quis non optet uituperari? Illi ne soli re-
cte ducunt, ac docent, qui nostra arguunt & miseros nos dicunt: uere ita ha-
bet. Nam & Apocalypsi. iij. Genio Laodicæ dicitur: Dicitis quia diues sum &
locupletatus, & nullius egeo: Et nescis, quia tu es miser, & miserabilis, & pau-
per, & nudus, & cæcus.

*Hominibus
nō placendū.*

Istis autem sic habentibus, diligentissime cauendum est cuique Christiano,
ne turbam turbæque secutus iudicium, eum contemnat, uel laudet, qui homini-
bus uel laudatus uel uituperatus habetur, periculum est enim hic ne incurra-
tur in dominum gloriæ, quod cum sceleratis reputari uoluit, & cum sic reputatis
manet usque ad consummationem seculi. Quia peccatores coram hominibus
ipse iustificat, & sanctos seculi damnat. In illis enim, amisso eorum nomine
habitat nomen dei sanctum & terribile, quo sanctificatur. In his, eiecto nomi-
ne dei, inest nomen hominum prophanum & abominabile, quo pollutantur.
Eadem ratione, nec teipsum licet contemnere, ac de te desperare, eo minus,
quo miserior in teipso fueris. Nam dum nullum peccatorem licet iudicare ac
damnare, nec de eo desperare: nec teipsum licet iudicare ac damnare, siue tibi
siue hominibus factus fueris peccator: non aliter neque licet tibi te laudare
ac iustificare, nec de te præsumere, siue tibi siue hominibus aliquid esse uide-
beris, sed de solo deo gloriari, & in nomine eius delectari, quod bonum est
in conspectu sanctorum suorum.

*Nō licet seip-
sum danare.*

Credo

Credo autem satis notam Synecdochen figuram, quod in isto singulari numero pro multis plurali dicitur, seu pro generali sententia distribuendo; Benedices iustos, et est quicquid fuerit iustus. Deinde benedicere usu scripturae esse idem quod glorificare, bona optare, bene precari. Contra maledicere, vituperare, malum optare. Quod si a deo fiat, res est & factum; quia ipse dixit & facta sunt, si ab hominibus nihil sequitur.

Iustus uero ex multis iam dictis psal. j. in spiritu & abscondito dicitur, qui non in suis nec hominum, sed dei oculis iustus est. Hic est qui credit & fidei in deo, de quo recte dixeris: Iustus est peccator, sed diuerso theatro & conspectu, ut diximus.

Veritate placabilitatis coronasti eum, hoc est circumdediti eum: Iuxta illud psal. cxxij. Dominus in circuitu populi sui. Et. xxxij. Immittere angelus domini in circuitu timentium eum. & Deutr. xxxij. Circumdedit eum & custodit eum sicut pupilla oculi. Verum & hoc insensibiliter agitur, in spiritu, cum sensibiliter sentias illud psal. cxvij. Circumdantes circumdederunt me, sicut apes &c. Quare fide apprehendenda est placabilitas, bona uoluntas, beneuolentia ista dei, ne deficiamus, cingete nos in modum coronae Saule nostro. j. Reg. xxij. Ita uideamus uariam dei in nos consolationem, sed in spiritu, ut puocet nos ad fiduciam sui, sicut Deutr. xxxij. Quasi aquila puouocans ad uolandum pullos suos, & super eos uolans, sic enim ascendit super Cherubin & uolat, uolat super pennas uentorum, psalmo. cxvij.

Atque haec uerbosissime (nec tamen satis digne) de his affectibus, fidei, spei, charitatis, gaudij dicta sunt, ad quae cum deinceps occurrerint, remittimus, ut semel prolixitate absoluta, post haec breuiores simus. Sitque, cum hoc quinto psalmo finito, hic primi stadij modus, ut recreati paruula quiete, ad sextum alacriores ueniamus.

Et quoniam uisum est hoc loco paulum subsistere, propter nonnullorum usum ad quicquid coronidis uice, duos uersus per ecclesiam cantatissimos in fine psalmodum. Gloria patri & filio &c. quando ipsi penitus affines sunt, ultimis duobus huius psalmodi uersibus, in quibus nomen domini glorificandum & diligendum doctum est.

Gloria patri & filio & spiritui sancto. Sicut erat in principio & nunc & semper, & in secula seculorum Amen.

In uersibus religiosissimis erigendus est affectus, ut quod psallitur uoce, psallatur & mente & spiritu. In quibus summa omnium orationum & affectuum comprehenditur, non secus atque in prima dominice orationis parte (Sanctificetur nomen tuum) omnes sequentes. Et in primo decalogi precepto omnia sequentia. Ita ut sicut primum preceptum metrum & mensura est omnium aliorum, & prima oratio omnium orationum. Ita huius uersus affectus primus & summus est est omni affectuum. Neque enim quicquam orari debet, quod non primum in gloria maiestatis referat, ut sanctificetur nomen eius: Nec quicquam fieri in opere, in quo non primum querantur, ea quae dei sunt, ut ne habeat deus alienus. Ita nullius affectu debemus impensius moueri quam gloriae dei. Denique hoc uersu, si spiritu & mente psallemus, breui compendio absoluemus, totam illam sacrificiorum ueteris testamenti turbam. Quid enim aliud erat, deo offerre pecudes mortificatas, nisi nos carnales homines peccato mortuos offerri deo, uiuentes iustitiae in laudem & gloriae gratiae suae?

Ex homine siue benedictionibus siue maledictionibus nihil sequitur

Impensius affectus non auster sit in gloria dei.